

C91 – C-WER11

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

14 mei 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WERKGELEGENHEID EN ECONOMISCHE
AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van de heer Emiel Verrijken tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de overheidssteun van de Vlaamse regering aan het bedrijf Hermes Europe Railtel

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Donderdag 14 mei 1998

VOORZITTER : De heer Robert Voorhamme

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.08 uur.*

Interpellatie van de heer Emiel Verrijken tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de overheidssteun van de Vlaamse regering aan het bedrijf Hermes Europe Railtel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Verrijken tot mevrouw Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de overheidssteun van de Vlaamse regering aan het bedrijf Hermes Europe Railtel.

De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil u uitleg vragen over het Hermesinitiatief. Dit initiatief is op zich interessant, maar de gevolgtrekking van de Vlaamse regering is minder interessant. Eigenlijk gaat het hier over het ei van Columbus. Spoorwegen verbinden steden en landen. Met het Hermesproject wil men langs de spoorlijnen vezelbekabeling aanleggen om allerlei transmissies en communicatie mogelijk te maken.

Voor de spoorwegen van zes Europese landen, waaronder België en Zwitserland, is het een geschenk uit de hemel dat er grote bedragen worden betaald om hun onroerend goed ter beschikking te stellen. Bovendien worden er bepaalde instellingen en gebouwen van de NMBS gehuurd, zonder dat dat risico's met zich meebrengt voor de NMBS. Dat is dus makkelijk verdiend geld.

Het gaat niet om de eerste de beste bedrijven in de transmissiesector. Global Telesystem Group of GTG zit echt niet te wachten op Vlaamse subsidies. Tot die groep behoort onder meer Ameritech, de Amerikaanse vennoot van de Belgische telefoon-

maatschappij. Viatel, een bijhuis van GTG, is de inrichting die van die kabels zal gebruikmaken. In zekere zin doet ook het Belgische Telecom mee via Esprit Telecom. Voorts zijn er nog enkele andere bedrijven bij die ik niet zal vermelden, omdat ze weinig te maken hebben met het onderwerp van deze interpellatie.

Het is de bedoeling om 630 kilometer glasvezel aan te leggen. Dat is geen kleinigheid voor het kleine België. Aangezien België bezaaid ligt met spoorlijnen, is het onontkoombaar bij het maken van verbindingen in West-Europa. Om die reden werd België trouwens altijd vertroeteld door West-Europa. Onder meer ook om onze ligging mochten we toetreden tot de euro.

GTG heeft een monumentale solvabiliteit. Het initiatief van de Vlaamse overheid om een kredietwaarborg toe te kennen aan het Hermesproject stoort ons dan ook. Om een mij onbekende reden heeft die enorme reus krediet aangevraagd. Voor die gigant gaat het wel maar om een luttel bedrag.

Heel het Hermesproject zal uiteindelijk technisch worden geleid vanuit Omaha Nebraska. Door middel van moderne technieken wordt het hele transmissiesysteem verhuurd. De vezelkabels zullen dienen om kleinere onafhankelijke transmissie maatschappijen op gelijke voet te zetten met de grote maatschappijen. Dat is natuurlijk een heel interessant initiatief.

We bevinden ons in goed gezelschap, want zowel de Vlaamse oppositie als de Europese Gemeenschap zullen elk op hun niveau heel nauwgezet nagaan of Vlaanderen niet de fouten begaat die de Belgische staat vele jaren onbeteugeld heeft begaan. Zowel bij de Europese Commissie als bij het Europees Hof zijn wij de onbetwiste heerser op het vlak van inbreuken.

Verrijken

De Vlaamse Gemeenschap kent een kredietwaarborg toe van de helft van die 50 miljoen ECU of 20 miljard frank. Die gaat naar transmissiereuzen met een begroting die bijna zo groot is als die van de Vlaamse Gemeenschap zelf. Die waarborg werd aan privé-banken gegeven die dat krediet zonder probleem zelf hadden kunnen toekennen. Wij vinden dat verkeerd. Waarschijnlijk gaat het om een bemiddeling van de Belgische spoorwegen om het krediet goedkoper te maken, want een ander voordeel zie ik niet. De onderneming in kwestie was immers onbetwist kredietwaardig.

Ook de Europese Commissie vindt deze werkwijze verkeerd. Ten eerste beschouwt ze de transmissiesector als het gebied bij uitstek waar subsidies achterwege moeten blijven. Transmissie is immers het schoolvoorbeeld van een nieuwe industrie en een wereldwijde nijverheid waar een volledige gelijkshakeling nodig is en de heilige mededingingsregels van de Europese Gemeenschap ongehinderd moeten spelen. Op dit terrein kijken gemeenschap en commissie juist heel nauwgezet toe. Dit initiatief van de Vlaamse Gemeenschap was dan ook niet nodig. De kredietwaardigheid van de ontleners stond bovendien buiten verdenking. Men kan zich dan ook afvragen waarom die waarborg werd toegelaten, bepaalde intriges van de NMBS buiten beschouwing gelaten.

We vinden de NMBS geen sympathieke onderneming en pleiten voor een vervlaamsing van de spoorwegen. De IJzeren Rijn zou er dan misschien eindelijk komen. Op één week spaart het Vlaamse volk de kosten uit van de IJzeren Rijn. We vinden het verkeerd dat de spoorwegen honderden miljoenen verdienen door langs hun sporen een draad te laten trekken en gebouwen te verhuren.

We geloven enkel in Vlaanderen en Europa. We hebben het gedrag van België niet in eigen handen, maar Vlaanderen mag zich niet op dezelfde manier beginnen te gedragen ten opzichte van de Europese Gemeenschap. Het schijnt dat dat nog kan worden verhinderd. We weten allemaal dat Vlaanderen onmondig is in Europa. We hebben slechts enkele bevoegdheden, onder meer op economisch vlak. Meestal worden we om economische aangelegenheden bij de commissie geroepen of door het hof vervolgd.

Wij zijn geen partner. Dat moeten we aan de Belgische regering overlaten. Sta me toe hier een kleine parenthesis te openen over een aangelegenheid waarover ik u wellicht binnenkort zal kunnen

onderhouden. De Belgische staat heeft het immers nodig geacht om een Nederlandsonkundige advocaat aan te stellen voor een zaak die aanleiding geeft tot een arrest voor een hof in Luxemburg.

We weten, mijnheer de voorzitter en mevrouw de minister, dat de staatsschuld van België monumentaal is. Dat legt een hypotheek op de euro. Het is niet de bedoeling om hier de staatsschuld te analyseren. Wie dat wil doen, moet een boek met de proporties van de bijbel schrijven. Maar het is toch duidelijk dat een belangrijk gedeelte van die onaanvaardbare staatsschuld is geschapen door een systematische jarenlange subsidiëring. Dat laatste gebeurde soms terecht, meestal echter ten onrechte.

In de editie van gisteren van het grootste financiële blad ter wereld, *The Wall Street Journal*, heeft de heer John Jochimson in dat verband een artikel geschreven. Sedert enkele weken stellen nu vier autoriteiten dat de Belgische schuld onaanvaardbaar hoog is. De heer Jochimson stelt, en ik vertaal zelf zijn standpunt: 'Landen zoals België en Italië hebben een schuld die torenhoog uitsteekt boven het Europese gemiddelde. Op de start van de euro rust een zware hypotheek. Het kan twintig jaren duren om die schulden tot een aanvaardbaar peil terug te dringen.'

België kan zich dus niet meer tevreden stellen met wat gepruts in een hoekje. De Europese Gemeenschap waakt. Dit project inzake transmissie is totaal onaanvaardbaar. Deze subsector is op dit niveau nog maar enkele jaren oud. De concurrentie in die sector moet open zijn. Zoals altijd kan men in dat verband tientallen typevoorbeelden geven, uit België maar ook uit het buitenland. Men beweert dat het hier om een investeringssteun gaat. In dit geval gaat het zeker niet om dit soort steun voor kleine en middelgrote ondernemingen. Moest dat wel zo zijn, dan had alles misschien nog door de beugel gekund. Al kan men zelfs daaraan twijfelen.

De commissie stelt verder dat dit project geen werkgelegenheid creëert in een streek met hoge werkloosheidscijfers. Men kan altijd zeggen dat kabels moeten worden geproduceerd en aangelegd. Maar dat antwoord volstaat niet. Het Vlaams Blok als oppositiepartij, maar ook de Europese Gemeenschap kunnen dat niet langer aanvaarden. België is een land dat slechts met de hakken over de sloot is geraakt bij het onderzoek over de toetredingsvoorwaarden tot het euro-project. We zullen nog lange tijd in het oog worden gehouden.

Verrijken

Daarom is het een slechte zaak dat de Belgische staat, met de hulp van de Vlaamse Gemeenschap, weer aanknoopt bij wantoestanden uit het verleden. Misschien kunt u nog op de rem gaan staan, mevrouw de minister. We moeten een voorbeeld geven inzake de versnelde afbouw van de staatschuld. We moeten, nog meer dan welk ander land ook, ophouden subsidies te geven. Enkel zo zullen we ons in de EG aanvaardbaar maken.

Daarom wil ik u het volgende vragen. Kunt u nog iets ondernemen tegen deze steun ? Zult u nog iets doen ? En zo niet : welke argumenten zult u tegenover de Europese commissie aanvoeren ?

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, er leven bij de interpellant nogal wat misverstanden, die ik hier uit de wereld zou willen helpen. Wat zijn de feiten ? In september 1996 heeft het bedrijf Hermes Europe Railtel een verzoek tot steun door middel van een gewestwaarborg ingediend. Die onderneming heeft tot doel een pan-Europees telecommunicatienetwerk van glasvezel aan te leggen. Daarbij wil ze gebruik maken van de modernste technologie. Via dit netwerk kan men grensoverschrijdende telecommunicatiediensten aanbieden aan andere, op lokale markten actieve telecommunicatiebedrijven. Dat is belangrijk.

De klanten van Hermes zijn nieuwe operatoren in Europa : aanbieders van internetdiensten, consortia van ondernemingen, aanbieders van netwerken met toegevoegde waarde. Daardoor draagt Hermes bij tot de liberalisering van de telecommunicatiemarkt. Het biedt immers een alternatief voor grensoverschrijdende telecomdiensten. Dat is belangrijk. Voorheen hadden de zich ontwikkelende partijen in de verschillende landen enkel de mogelijkheid om zich voor deze diensten tot hun grootste concurrent te wenden : de gevestigde telecommatenschappij.

In België bekleedt Belgacom die positie. Het zal u wellicht niet onbekend zijn dat de liberalisering van de telecommunicatiesector in Vlaanderen en de afbouw van het monopolie van Belgacom steeds een uitdrukkelijke beleids optie van de Vlaamse regering is geweest. Ik verwijs naar Telenet. Telenet draagt echter slechts bij tot de liberalisering van de interne telefoondiensten. Voor buitenlandse verbindingen zal ook Telenet een beroep moeten doen

op derden. Hermes is daarvoor een alternatief en zorgt ervoor dat een maatschappij als Telenet voor zijn grensoverschrijdende communicatie niet noodzakelijk bij Belgacom hoeft aan te kloppen. Telenet en Hermes zijn derhalve volledig complementair.

De waarborg wordt niet verleend aan de NMBS. Hermes staat daar volledig los van, behoudens een klein belang van ongeveer 17,5 percent van de NMBS als aandeelhouder van Hermes. Die participatie werd aan de NMBS verstrekt als vergoeding voor het gebruik van het spoorwegennet. De andere aandeelhouders zijn de Zweedse spoorwegen voor ongeveer 3,44 percent en de privé-vennootschap Global Telesystems voor de resterende 89,1 percent. Ik kan u dus geruststellen : aan de NMBS wordt niet de minste steun verleend.

Hermes is een hoogtechnologisch Europees bedrijf in telecommunicatie, dat zijn hoofdzetel in Vlaanderen heeft. Het bedrijf genereert een tewerkstelling van 156 voltijdse medewerkers. Het beoogde aantal bedraagt op termijn 200. Voorts heeft Hermes ten behoeve van zijn initiële uitbouw op basis van SDH-technologie contracten geplaatst bij Alcatel Antwerpen. Tot slot heeft de onderneming ook een onderzoeksproject lopen in samenwerking met de afdeling Information-technology Intake van de faculteit der toegepaste wetenschappen van de Rijksuniversiteit Gent en met het Interuniversitair Micro-electronic Center, beter bekend als IMEC, via de universiteit van Leuven. Het onderzoek behelst onder andere netwerkarchitectuur.

Gelet op het belang van deze onderneming en aangezien ze bijdraagt tot de vrijmaking van een markt die, vooral voor het internationaal verkeer, nog steeds wordt gedomineerd door Belgacom, heeft de Vlaamse regering op 23 juni 1997 beslist in principe positief op de aanvraag te reageren. Wel moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan voordat de waarborg daadwerkelijk totstandkomt. Daarbij horen : het overeenkomen van een marktconforme vergoeding voor de toe te kennen garantie ; de goedkeuring vooraf van de Europese Gemeenschap ; een gelijke verdeling van het risico tussen de bankier en het Vlaams Gewest ; de verankering van de onderneming in Vlaanderen ; en een overtuigend businessplan.

De regering is in dit dossier uiterst zorgvuldig te werk gegaan, door duidelijk voorwaarden voor de garantie te bepalen en door vooraf het akkoord te vragen van de Europese commissie. De garantie wordt pas effectief verstrekt nadat de commissie er haar goedkeuring aan heeft gehecht en alle voorwaarden zijn vervuld. Op 4 augustus 1997 heeft de

Demeester-De Meyer

Vlaamse regering het voorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese commissie, zoals we met elk waarborgdossier doen. De Europese commissie onderzoekt deze aanvraag momenteel.

De tijd waarop u graag alludeert, toen met de ogen toe garanties aan ondernemingen werden verstrekt, is lang voorbij. Elke garantieverstrekking in Vlaanderen wordt grondig voorbereid en inhoudelijk nagekeken. Er worden altijd strenge voorwaarden aan verbonden. Men kijkt na of de zaak conform de Europese richtlijnen verloopt en dat geen enkele garantie het risico inhoudt dat Vlaanderen een hogere schuld oploopt. Vlaanderen levert enorme inspanningen om op basis van de begroting een goed beleid te voeren. De kritiek is gebaseerd op de vroegere gewoonte om via garanties subsidies te verstrekken. In Vlaanderen bouwen we daarentegen de schuld af, ook nominaal.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Dat lijkt geen twijfel. Ook zijn we het ermee eens dat het bedrijf in kwestie een schitterend initiatief neemt waardoor het monopolie in de Belgische telefonie kan worden afgebouwd. Daar gaat het echter niet om.

Het gaat hier om een nieuwe industrie. De andere partners binnen Hermes handelen niet zoals wij. Vijf ervan behoren tot de Europese Gemeenschap. Ook u kent de recente arresten. Onder andere onze verdienstelijke Belgische commissaris Van Miert heeft prachtig werk geleverd in de zaak PanAm. De EU heeft bovendien ook invloed op niet tot haar gemeenschap behorende partners. Zo moet Zwitserland zich onthouden van subsidiëring om aan Hermes te kunnen deelnemen. Leninggarantie is een vorm van subsidiëring en is bijgevolg verkeerd, al bent u voorzichtiger dan vroeger. U kunt niet meer te werk gaan zoals de Belgische staat.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat willen we ook niet meer.

De heer Emiel Verrijken : U hebt daar destijds zoals iedereen aan meegedaan. Hoe komen we anders aan een tekort van 300 percent van het bruto nationaal product ? Dat dit tekort maar 120 percent bedraagt, klopt niet. We hebben immers geen frank meer in kas voor de pensioenen. Dat is uniek. U hoeft niet te jammeren want ik kan u hierover bij een andere gelegenheid zo lang onderhouden als u wilt. De Belgische staatsschuld

bedraagt 300 percent van het bruto nationaal product. Dat is in geen enkel ander land het geval, behalve in het andere zieke broertje Italië.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Verrijken, u moet het beleid van Vlaanderen eindelijk eens ontleden. Het verschil bestaat er onder andere in dat we voor die waarborg provisies aanleggen. Dat is een totaal andere techniek dan vroeger. We werken op onze manier. Dat we niet meer te werk gaan zoals vroeger, komt niet doordat we dat niet kunnen, maar doordat we dat niet willen.

Het is trouwens niet aan mij om in het parlement aan te tonen dat de schuld slechts 120 percent van het bruto binnenlands product bedraagt, in plaats van 300 percent zoals u betoogt. Die discussie moet u een van uw collega's in het federale parlement maar laten aangaan.

De heer Emiel Verrijken : Mevrouw de minister, ik vond het nogal onnodig dat u me onderbrak. U mag dat doen als het verhelderend is, maar u tracht me te ontmoedigen, wat niet zal lukken.

De voorzitter : Mijnheer Verrijken, ik wil u niet ontmoedigen, maar u hebt vijf minuten tijd voor een repliek. Ik zou u willen aansporen om het te houden bij de interpellatie van vandaag en niet uit te weiden over de algemene schuldsituatie van ons land.

De heer Emiel Verrijken : De minister heeft dat nochtans wel mogen doen.

Uiteraard wordt de garantie onder andere vormen gegeven dan tien of vijftien jaar geleden het geval was. De Vlaamse staat heeft beperkte middelen en kan niet de misbruiken van de Belgische staat begaan. Van dit geval moeten we echter helemaal afblijven. De andere landen geven ook geen subsidie. Onze vijf partners in het Hermesproject, Zwitserland inbegrepen, bezondigen zich niet aan de poging die u nu waagt. Daarom vind ik ze verkeerd.

Ik wil graag ook de heer Van Miert citeren. Hij heeft enkele maanden geleden in deze commissie in verband met de Boelwerf gezegd dat de Belgen weer bezig zijn. Wel, houd er alstublieft mee op.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– De vergadering wordt gesloten om 14.45 uur.
